

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/171781,40-rocznica-kanonizacji-Maksymiliana-Marii-Kolbego.html>
05.05.2024, 22:21

40. rocznica kanonizacji Maksymiliana Marii Kolbego

Data publikacji 07.10.2022

Jedenaście lat po beatyfikacji, Maksymilian Maria Kolbe został kanonizowany przez papieża Jana Pawła II jako męczennik. Pomimo trwającego w Polsce stanu wojennego, 10 października 1982 r., na plac św. Piotra w Rzymie licznie stawili się rodacy pierwszego polskiego męczennika okresu II wojny światowej.

Maksymilian Maria Kolbe (Rajmund Kolbe), franciszkanin i misjonarz, założyciel klasztoru w Niepokalanowie, od 28 maja 1941 r. więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady KL Auschwitz, oddał swoje życie za drugiego człowieka.

Zginął 14 sierpnia 1941 r. po wstrzyknięciu fenolu, po ponad dwóch tygodniach uwięzienia w celi głodowej.

Dobrowolnie wybrał śmierć w zamian za Franciszka Gajowniczka, jednego z dziesięciu więźniów, skazanych na śmierć przez zastępcą komendanta obozu Karla Fritzscha. Gajowniczek, żołnierz Wojska Polskiego i ojciec rodziny, przeżył wojnę i był świadkiem beatyfikacji, a następnie kanonizacji o. Kolbego.

166-163343_g

Męczeństwo o. Kolbego nabrało szczególnego wymiaru w okresie początków polsko-niemieckiego pojednania. Pomimo tego, że dla części niemieckiego Kościoła katolickiego prawda o śmierci o. Maksymiliana była niewygodna, podczas drugiej sesji Soboru Watykańskiego II (wrzesień-grudzień 1963 r.) **biskupi polscy i niemieccy wspólnie wystąpili o jego beatyfikację**. I chociaż w czasie uroczystości beatyfikacyjnych 17 października 1971 r. obywatele niemieccy rozdawali ulotki, że wyniesienia na ołtarze polskiego męczennika jest krzywdą dla narodu niemieckiego, papież Paweł VI beatyfikował o. Kolbego. W beatyfikacji, oprócz przybyłych z kraju ok. 6 tysięcy osób, masowo uczestniczyli Polacy mieszkający poza granicami. **We mszy beatyfikacyjnej wzięli**

udział także przedstawiciele rządu PRL: ambasador polski w Rzymie oraz dyrektor Urzędu do Spraw Wyznań. Służby z niezadowoleniem odnotowały, że mimo obietnic służb watykańskich, w sektorze dyplomatycznym zasiadł Kazimierz Papée, ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej w latach 1939–1958. W Polsce, pod ścisłą obserwacją organów bezpieczeństwa, pozostawali uczestnicy spotkań modlitewnych organizowanych z okazji beatyfikacji, a relacje z ich przebiegu, treści kazań biskupów, oraz dekoracjach ołtarzy miały służyć do Departamentu IV MSW. Jednak **oficjalną reakcją polskich władz na beatyfikację o. Maksymiliana było pośmiertne odznaczenie go Krzyżem Złotym Orderu Virtuti Militari**, na mocy uchwały Rady Państwa z 22 marca 1972 r.

W dużo trudniejszych warunkach politycznych odbyła się kanonizacja o. Maksymiliana Marii Kolbego. 10 października 1982 r. nie minął jeszcze rok od wprowadzenia w Polsce stanu wojennego. **Na uroczystość nie mógł przybyć prymas Józef Glemp**, o czym w swoich przemówieniach zaznaczał papież Jan Paweł II. Kanonizacja i sposób jej wykorzystania były rozpatrywane w Urzędzie ds. Wyznań. Zastanawiano się nad możliwością transmisji uroczystości w radio i telewizji, proponowano eksponowanie śmierci o. Kolbego w kontekście faszyzmu i „problematyki walki o pokój i rozbrojenie”. Zezwolono także na wyjazd pielgrzymów z Polski, w pierwszej kolejności mieli to być byli więźniowie obozów koncentracyjnych i zasłużeni działacze Caritas. Lecz aby uniknąć przygotowywania przez pielgrzymów chorągiewek i emblematów solidarnościowych, przeznaczono duże środki finansowe dla przedsiębiorstwa Ars Christiana na produkcję dewocjonaliów okolicznościowych z zaznaczeniem, że mają się na nich znaleźć akcenty patriotyczne.

Jan Paweł II kanonizował o. Maksymiliana 10 października 1982 r. jako męczennika. Następnego dnia, w czasie audiencji dla Polaków, powiedział:

„Jeżeli dzieje narodów tłumaczy się również wkładem świętych, których wydały, to dziejów Polski w XX stuleciu nie będzie można zrozumieć bez postaci o. Maksymiliana, męczennika z Oświęcimia”.

Poniżej udostępniamy nagranie z Agnieszką Wygodą, pracownikiem Biura Rzecznika Prasowego IPN, na temat procesu kanonizacji Maksymiliana Marii Kolbego, do wykorzystania w przekazie medialnym.

Polecamy wystawę o św. Maksymilianie Marii Kolbe, przygotowaną przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi
<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/materialy-edukacyjne/broszury-edukacyjne-1/150842,Sw-Maksymilian-Maria-Kolbe.html>

oraz artykuły:

Małgorzaty Żuławnik, *Zakonnik*, redaktor, męczennik

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/wirtualna-paczka-edukac/pierwszy-tranSPORT-do-a/artykuly/101253,Zakonnik-redaktor-meczennik.html>

Agnieszki Wygody, *Rycerz Niepokalanej*

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kosciol/94501,Rycerz-Niepokalanej.html>

Jarosława Wąsowicza SDB, *Jan Paweł II – strażnik pamięci o męczennikach XX wieku*

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kultura/68055,Jan-Pawel-II-straznik-pamieci-o-meczennikach-XX-wieku.html>

PLIKI DO POBRANIA

[Agnieszka Wygoda, Biuro Rzecznika Prasowego IPN \(wav, 48.25 MB\) 07.10.2022 14:50](#)

[Agnieszka Wygoda_Biuro Rzecznika Prasowego IPN \(mp3, 2.68 MB\) 07.10.2022 14:50](#)